

Mál nr. 236/2010**Málskotsaðili M**

og

Vátryggingarfélagið V, v/stjórnendaábyrgðartryggingar**Ágreiningur um skilmála stjórnendaábyrgðartryggingar v. tjónsatburðar þ. 27. ágúst 2007.****Gögn.**

1. Málskot móttakið þ. 12. ágúst 2010 ásamt fylgiskjölum 1-15.
2. Tölvupóstur M til nefndarinnar, dags. 16. ágúst 2010.
3. Bréf V, ódagsett, ásamt fylgigögnum.
4. Tölvupóstur V til nefndarinnar, dags. 24. september 2010 ásamt fylgigögnum.
5. Bréf M, dags. 28. september 2010.
6. Tölvupóstur M til nefndarinnar, dags. 1. október 2010.

Málsatvik.

Ágreiningur er með málsaðilum um túlkun skilmála stjórnendaábyrgðartryggingar, Directors' and Officers' Liability Insurance, og höfnun V á að viðurkenna rétt M til bóta úr tryggingunni. Fjármálafyrirtækið F hafði keypt stjórnendaábyrgðartryggingu hjá V. M stofnaði til viðskipta við F hinn 2. október 2006 með kaupum á skuldabréfunum X sem tengdust tilteknu verkefni. Um var að ræða óverðtryggð skuldabréf tryggð með 1. veðrétti í fasteign. Voru bréfin öll á gjalddaga 15. september 2007. Nafnvirði bréfanna nam kr. 92.000.000 og greiddi M fyrir þau kr. 80.529.739. Í ágúst 2007 var M ráðlagt af hálfu F að kaupa svonefnd Y skuldabréf og nota andvirði X skuldabréfanna til að fjármagna kaupin. Þann 27. ágúst 2007 festi M kaup á Y bréfunum. Bréfin voru tryggð með 2. veðrétti í landi Y. Bréfin voru útgefin af fjárfestingarfélaginu B og tengdust ákveðnum framkvæmdum í landi Y. Nafnvirði bréfanna nam 105.300.000 og voru þau á gjalddaga þann 20. ágúst 2008 en M greiddi kr. 89.524.929 fyrir bréfin. Þegar leið að gjalddaga var M tjáð að F myndi ekki geta staðið í skilum. Í nóvember 2008 fór fram bráðabirgðauppgjör sem M var ósáttur við og lagði hann málið fyrir Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki í febrúar 2009. Nefndin taldi að skort hefði á eðlilega upplýsingagjöf til M áður en til viðskiptanna með Y bréfin kom. Dótturfélag F, var eigandi að 28% hlutafjár í útgefanda Y skuldabréfanna. Taldi nefndin að F hefði átt að gera M ítarlega grein fyrir hagsmunum sínum af umræddum verðbréfavíðskiptum. Þá hafi einnig skort á upplýsingar um hvernig vinnu við skipulag landsins Y var háttað eða hversu langt hún væri komin og að uppbygging þess gæti tekið 20 ár. Nefndin taldi að F hefði farið á svig við eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti og hagsmuni M, sbr. 4. gr. þágildandi laga um verðbréfavíðskipti nr. 33/2003 og 19. gr. laga um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002. Með úrskurðinum var F gert að greiða M bætur vegna tjóns hans sem miðuðu að því að gera M eins settan og ef aldrei hefði orðið af kaupum hans á Y bréfunum. F og M gerðu með sér samning um uppgjör á bótum samkvæmt úrskurðinum en þegar til kom greiddi F ekki samkvæmt samningnum. Þann 3. mars 2010 skipaði Fjármálaeftirlitið bráðabirgðastjórn yfir bankann og var F síðan tekið til formlegrar slitameðferðar með úrskurði Héraðsdóms Reykjavíkur þann 9. apríl 2010. M gerði kröfu í ofangreinda svokallaða D&O tryggingu sem F hafði hjá V sem veitir stjórnendum og stjórnarmönnum tryggingu vegna persónulegrar skaðabótaábyrgðar þeirra vegna starfa sinna. Þegar V hafnaði bótaskyldu úr tryggingunni lagði M málið fyrir úrskurðarnefnd í vátryggingamálum.

Fyrir nefndinni byggir M á því að fyrirverandi forstjóri F og fyrirverandi varaformaður og síðar stjórnarformaður F hafi sýnt af sér háttsemi sem leiða eigi til skaðabótaskyldu þeirra gagnvart sér og þar með til réttar síns til greiðslu úr D&O tryggingunni. Háttsemi sú sem M sakar áður nefnda aðila um skiptist í þrennt:

1. Fjárfestingarfélagið B gaf út skuldabréf þau sem M keypti. F átti 28% í fjárfestingarfélaginu B í gegnum dótturfélag sitt Z en annað fjárfestingarfélag Þ átti 72%. Öllum hafi verið það ljóst og ekki síst stjórnendum F að það var nefndur aðili A sem hafi

- verið forsvarsmáður fjárfestingarfélagssins P og þar með fjárfestingarfélagssins B, maður með marga refsíðoma á bakinu. Fullyrðir M að hann hefði aldrei átt viðskipti sem tengdust fjárfestingarfélaginu B ef hann hefði vitað þessar staðreyndir málsins.
2. M kveður verulega hafa verið farið að halla undan fæti hjá F sumarið 2007 áður en kom að gjalddaga X bréfanna og hafi verkefnið m.a. verið komið í miklar ógöngur. Hafi því verið reynt með flestum tiltækum ráðum að fá eigendur X bréfanna til að skipta þeim upp í Y bréfin. Upplýsingunum um þessi vandráði hafi hins vegar verið haldið leyndum. Bendir M á ummæli þáverandi aðallögfræðings F í greinargerð fyrir Úrskurðarnefnd um viðskipti við Fjármálafyrirtæki en þar segi m.a.: „Í lok ágúst 2007 þótti ljóst að skuldari X bréfanna myndi ekki geta staðið í skilum skv. ákvæðum veðskuldabréfanna og ákvað varnaraðili því að kaupa öll bréf sem tryggð voru með veði í landinu X og leysa til sín eignina á uppboði. Voru öll bréfin keypt af kröfuhöfum á fullu verði. Varnaraðili situr enn uppi með stóran hluta fasteignarinnar X“ Þessar upplýsingar kveður M vera í algjörrri andstöðu við það sem stjórnendur og almennir starfsmenn höfðu gefið til kynna sumarið 2007. Hér hafi því skort mjög á alla eðlilega varúð og upplýsingaskyldur og því hafi verið um vítaverða vanrækslu að ræða og þá sérstaklega hjá æðstu stjórnendum F.
 3. Þá bendir M á afstöðu úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki og ábyrgð stjórnenda á skorti á upplýsingagjöf að því er varðandi eignarhlut dótturfélags F í fjárfestingarfélaginu B, útgefanda Y skuldabréfanna.

M kveðst hafa gert kröfu um bætur á hendur nefndum stjórnendum innan eðlilegra tímamarka og vísar m.a. til 2. mgr. 3. gr. laga um váttryggingasamninga og vísun þeirrar greinar til 46. gr. sömu laga.

V hefur hafnað bótaskyldu úr D&O tryggingunni á þeim grundvelli að hún hafi verið fallin úr gildi þegar krafan kom fram af hálfu M. Samkvæmt gögnum málsins féll tryggingin úr gildi þann 22. júní 2009 en formlegt kröfubréf var sent af hálfu M þann 10. júní 2010 til fyrrverandi forstjóra og fyrrverandi varaformanns og síðar stjórnarformanns F. Því haldið fram af hálfu V að engin bótaskylda sé til staðar af hálfu V þar sem skilmálar tryggingarinnar mæli fyrir um að krafa verði að koma fram á hendur váttryggðum á gildistíma tryggingarinnar og krafa hafi ekki verið sett fram af hálfu M fyrr en eftir að gildistíminn var liðinn. Þrátt fyrir að reglur váttryggingasamningalaga nr. 30/2004 séu aðrar varðandi gildistíma og framsetningu kröfu þá séu ákvæði sem þessi séu heimil í váttryggingaskilmálum þar sem aðilar geti við ákveðin skilyrði samið sig undan ákvæðum laganna við ákveðin skilyrði skv. 2. mgr. 3. gr. þeirra. V hafnar einnig bótaskyldu úr ofangreindri váttryggingu á þeim grundvelli að ekki hafi verið sýnt fram á skaðabótaábyrgð nafngreindra stjórnenda F. Ekki liggi fyrir hvaða háttsemi stjórnenda sé sagnæm og auk þess sé ósannað að orsakatengsl séu á milli þeirrar mögulegu háttsemi og þess tjóns sem M kunni að hafa orðið fyrir.

Álit

Skilmálar váttryggingar þeirrar sem um ræðir eru á ensku. Í upphafi skilmálanna segir að kröfu þurfi að gera á hendur stjórnendum og stjórnarmönnum á gildistíma tryggingarinnar. Í II. kafla skilmálanna í lið A er svo skilgreint hvað felist í kröfu. Hugtakið krafa er skilgreint mjög rúmt í skilmálunum, sbr. lið A iv) *any administrative or regulatory proceeding or official investigation* og v) *an arbitration proceeding*. Með tilliti til þess að sóknaraðili leitaði til Fjármálaeftirlitsins þann 18. desember 2008 og skaut máli sínu til Úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki þann 16. febrúar 2009 telur nefndin að krafan hafi komið fram nægilega snemma í skilningi skilmálanna. Í þessu tilliti er hallinn af vafaatriðum við túlkun skilmálanna metinn varnaraðila í óhag.

Nefndin telur að M hafi ekki sýnt fram á orsakatengsl á milli samstarfs F við nafngreindan aðila A og tjóns M. Hins vegar telur nefndin að verulega hafi skort á alla upplýsingagjöf til M af hálfu starfsmanna og stjórnenda F varðandi viðskipti með Y bréfin svokölluðu. Nefndin telur að forstjóra F hafi borið að gera viðhlýtandi ráðstafanir til þess viðskiptavinum væru veittar fullnægjandi upplýsingar varðandi viðskiptin með Y bréfin þar sem F hafði verulega hagsmuni af þeim viðskiptum og sérlega mikilvægt að upplýsa viðskiptavini um þá hagsmuni í samræmi við 19. gr. laga um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002. V, og um leið forstjóri F, hafa ekki sýnt fram á að forstjórinn hafi gert þær ráðstafanir sem honum bar að gera sem ábyrgum stjórnanda samkvæmt ákvæðum laga um hlutafélög nr. 2/1995. Getur forstjóri ekki vísað á starfsmenn sína að þessu leyti og fríað sig ábyrgð. Um veigamikil viðskipti var að ræða á tíma þar sem staða fyrirtækisins

var versnandi. Hlaut forstjóra að vera kunnugt um þessi viðskipti. Nefndin telur líklegt miðað við gögn málsins að M hefði ekki gengist í viðskipti með Y bréfin hefði hann fengið þær upplýsingar sem F bar að veita honum. Sem stjórnandi ber forstjóri F ábyrgð á þeim skorti á upplýsingagjöf sem leiddi til tjóns M og telur nefndin M því eiga kröfu í stjórnendaábyrgðatryggingu hjá V. Nefndin telur ekki unnt að leggja sambærilega skyldu á stjórnarformann enda eru starfsskyldur hans annars eðlis en forstjóra og varða ekki daglegan rekstur með sama hætti.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr stjórnendaábyrgðatryggingu hjá V.

Reykjavík, 2.11.2010

Rúnar Guðmundsson, hdl.

Ólafur L. Einarsson, hdl.

Íris Ösp Ingjaldsdóttir, hdl.